

ประสบการณ์เข้าร่วมประชุม การวางแผนพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สรุปโดย โสภิตา ลิ้มวัฒนาพันธ์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

จากการที่ได้เข้าร่วมประชุมการวางแผนพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษาร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ที่คิดว่าน่าจะนำมาแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดให้ครูเครือข่ายวิจัยโครงการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างทักษะวิจัยให้นักศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับคุณครูที่อยากทำวิจัยแต่ขาดงบประมาณสนับสนุน จะได้มีตัวช่วย (มีเงินทุนวิจัย) ได้ทำอย่างสิ่งที่ตนฝันไว้ หรือเพื่อเป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารการเคลื่อนไหวในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาของระบบบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาให้เข้มแข็งต่อไป

โดยการประชุมครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากผู้บริหารระดับสูง (รองเลขาธิการศรียวิการ์ เมฆวัชชัยกุล) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (นายเจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ) และวิทยากรภายนอกจาก สกว. ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ) และอาจารย์เต็มดวง ตรีชัยบุญพงศ์ สามารถสรุปข้อคิดที่สำคัญ ๆ ดังนี้

ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน กระบวนการวิจัย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาของประเทศในทุกด้านทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรที่ลดลง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เน้นเศรษฐกิจฐานความรู้ในการเพิ่มมูลค่าของสินค้า การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม ซึ่งมีผลให้การพัฒนาใด ๆ ก็ตามจะต้องมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือในการสนับสนุนในการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้บริหารตัดสินใจถูกต้องและมีประสิทธิภาพ แต่พบว่าในอาชีวศึกษาการใช้งานวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการบริหารงานยังมีน้อยมาก

แม้ว่า ปัจจุบันเราได้มีการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนสามารถคิดสิ่งประดิษฐ์ เรียนเป็นชิ้นงานหรือโครงการ ซึ่งผลงานด้านสิ่งประดิษฐ์ของอาชีวศึกษามีจำนวนมาก เป็นที่ต้องการของสังคม แต่มีจุดอ่อนคือขาดงานวิจัยรองรับในการหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าว ดังนั้นในปีการศึกษาที่ผ่านมา 2549 จึงมีนโยบายให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีการคิดอย่างเป็นระบบ

โดยให้นักศึกษาทำวิจัยอย่างง่ายได้ และให้บูรณาการเข้าสู่การเรียนการสอนในวิชาโครงการ เน้นให้ผู้เรียนทำโครงการ/สิ่งประดิษฐ์ โดยการ บูรณาการความรู้ในวิชาชีพ และใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโครงการ/สิ่งประดิษฐ์ดังกล่าว และจากผลของการติดตามตัวชี้วัดของ สมศ. ด้านจำนวน

ผลงานวิจัยในสถานศึกษาของอาชีวศึกษา พบว่า จำนวนของงานวิจัยในสถานศึกษามีปริมาณมากขึ้นและได้มาตรฐานทางวิชาการเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังไม่ทั่วถึงทุกสถานศึกษา และผลงานวิจัยดังกล่าวยังไม่นำไปใช้ประโยชน์ ในเชิงพาณิชย์และช่วยแก้ปัญหาสังคมมากนัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องเร่งพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยในสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดจนมีทิศทางที่ชัดเจน โดยเน้นให้นำองค์ความรู้จากงานวิจัยไป

ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาชีพและเชิงพาณิชย์มากขึ้น โดยจะเริ่มในสถานศึกษา นำร่องที่มีความสมัครใจ และมีความพร้อม เข้าร่วมโครงการ ซึ่งในระยะแรกมีทั้งสิ้น 30 วิทยาลัย

สำหรับการสร้างระบบบริหารการวิจัย (รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ) ได้ให้ความรู้ สรุปได้ดังนี้

หน่วยงาน สกว. พร้อมจะให้การสนับสนุนแก่ครูที่สนใจทำวิจัยทั้งด้านความรู้และงบประมาณ แต่หน่วยงาน จะต้องมีการสร้างทีมนักบริหารงานวิจัยในระดับ สอศ. และระดับสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงทั้ง 2 ระดับ ให้ทำงานร่วมกัน ประสานและวางแผนพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย ทั้งในสอศ. และในสถานศึกษาไปในทิศทางที่ชัดเจน ก่อให้เกิดการมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอาชีวศึกษา และการพัฒนาประเทศ โดยมีภารกิจที่สำคัญของนักบริหารงานวิจัยคือ

1. สร้างความชัดเจนในภาพรวมของงานวิจัย พัฒนาและกำหนดโจทย์การวิจัย จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการวิจัย โดยจัดเป็นโครงการหรือชุดโครงการ เชื่อมโยงโครงการวิจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้ามาทำวิจัย กำหนดเป้าหมายการวิจัยที่ชัดเจน กำหนดเป็นแผนกลยุทธ์โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์การนำผลการวิจัยไปใช้เป็นหลัก

2. สร้างความตระหนักในคุณค่าของงานวิจัยให้แก่สังคม พร้อมกับการสร้างนักวิจัย

3. สร้างระบบประกันคุณภาพงานวิจัย และมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจ กฎระเบียบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานวิจัย เครื่องมือช่วยต่าง ๆ

4. สร้างระบบติดตามผล และประเมินโครงการ ซึ่งเน้นในลักษณะกระบวนการส่งเสริมการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุง ไม่ใช่มองอดีต โดยมีกิจกรรม เช่น เยี่ยมโครงการ จัดประชุมเสนอผลงาน จัดประชุมวิชาการ

5. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ สกว.ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก พบว่างานวิจัยมากมายที่เราศึกษามาแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย ทั้งนี้เพราะจุดเริ่มต้นของการกำหนดประเด็นของการวิจัย เป็นแค่ตอบปัญหาที่นักวิจัยอยากรู้หรืออยากศึกษาเท่านั้น แต่ไม่ใช่เพื่อสังคมตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ ดังนั้นงานวิจัยที่จะขอทุนจาก สกว. จะต้องระบุทิศทางว่าเป็นงานวิจัยที่เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้ ผลงานจึงถูกนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะและเชิงนโยบาย หากเป็นไปได้ควรมีผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยโดยตรงร่วมกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้น หรืออย่างน้อยที่สุด ต้องเป็นหนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิที่ติดตามประเมินโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าการศึกษานี้จะนำผลไปใช้ได้ ตรงกับความต้องการจริง ๆ

นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย ได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ สกว. เคยให้การสนับสนุนมาเสนอแนวทางการวางระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเป็นกรณีตัวอย่าง

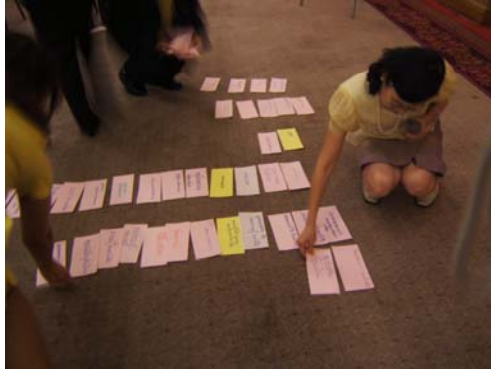

พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการพัฒนาจากเดิม วิทยาลัยครูมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะได้ใช้ระบบบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เน้นการวิจัยร่วมชุมชนเป็นฐาน และรับงานวิจัยหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยเหลือ แก้ปัญหาทางสังคม เช่นร่วมกับจังหวัดวิจัยหรือร่วมชุมชนท้องถิ่น และ ผลงานวิจัยดังกล่าว ส่วนหนึ่งใช้ในการแก้ปัญหาสังคม และอีกส่วนหนึ่งกลับมาเป็นผลงานทางวิชาการของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำให้มหาวิทยาลัยเป็นที่เชื่อถือของสังคมมากขึ้น ขณะเดียวกันก็สร้างระบบจูงใจสนับสนุนให้อาจารย์ปฏิบัติงานวิจัยให้มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนางานวิชาการขององค์กร

ข้อสรุปบทเรียนที่สำคัญของการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ก็คือ ผู้นำองค์กรต้องให้ความสำคัญของการวิจัย ผลักดันทุกด้านเอื้อต่อการปฏิบัติงานวิจัย เพื่อใช้งานวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาองค์กรทุกด้าน การพัฒนาบุคลากร โดยการให้ความรู้ด้วย กระบวนการอบรมเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ส่งผลให้อาจารย์มีผลงานมากขึ้น แต่พบว่า ระบบที่เอื้อกับการปฏิบัติงานและมาตรการจูงใจ การปฏิบัติงาน ทำให้อาจารย์มีความสนใจทำงานมากขึ้นโดยเฉพาะงานวิจัย และปัจจุบันการทำงานวิจัยได้ถูกผลักดันมาเป็นวัฒนธรรมการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ นั่นก็คือ อาจารย์ทุกคนต้องการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการของตนเอง

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วม วิทยากรได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ระดมความเห็น วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิจัย และมาตรฐานการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้ ครูอาชีวศึกษาปฏิบัติงานวิจัยมากขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนและนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ สังคม และนโยบาย โดยข้อสรุปจากผู้เข้าประชุมจะนำไปเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อจัดทำเป็นมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนครต่อไป ถ้ามีความคืบหน้าข้อมูลก็จะนำมาเผยแพร่ให้คุณครูที่สนใจทราบในระยะต่อไปค่ะ

(25 พฤษภาคม 2550)